

Signalement portretteert jonge kunstenaars.
Deze maand is de beurt aan Femmy Otten.

Schoonheid en destructie

Van die verfijnde klassieke portretten maakt ze, maar dan direct op de muur met van alles daar omheen. Het eigenzinnige werk van **Femmy Otten** viel op bij de Koninklijke Prijs voor Vrije Schilderkunst 2011, de RijksakademieOPEN 2011 en recent bij P/////AKT in Amsterdam.

door Sandra Spijkerman

© **FEMMY OTTEN**, *new myth for new family*, 2011, detail, installatie Rijksakademie-OPEN 2011, lindehout, gips en olieverf op de muur, afmeting van de ruimte

“Mijn oma had een koffiemachine waar een mooi ovaal vormpje op zat”, vertelt Femmy Otten (1981) in haar atelier op de Rijksakademie. “Op een gegeven moment at ik een koekje dat precies dezelfde vorm had, met dezelfde bolling. Dat maakte me als klein kind al heel gelukkig. Maar het is niet schoonheid alleen die me raakt. Het is ook de vergankelijkheid ervan, dat het kapot kan gaan. Dat is een spannend moment. Dat wil ik in een kunstwerk samenbrengen.”

Nieuw werk begint voor Otten altijd bij een gezicht. Portretschilderkunst is haar grote liefde. Vooral portretten uit de late middeleeuwen en de vroege renaissance zijn favoriet, die van Piero della Francesca en Rogier van der Weyden in het bijzonder. “Geen lach, geen droeve blik, geen enkele specifieke emotie heeft daarin de overhand. Die gezichtjes zijn zo vol van niets. Dat maakt ze zo mooi, zo ontzettend tijdloos. Bovendien veranderen dit soort oude portretten niet. Dat geldt ook voor een goed boek. Jij verandert. Die kunstwerken maken zichtbaar hoe jij je op dat moment tot het leven verhoudt.”

Mensen uit haar directe leefomgeving zijn het uitgangspunt voor Ottens portretten. De intrigerende vormen van hun gezicht zet zij om in een reliëf. Hoewel ze deze portretreliëfs oorspronkelijk in gips maakte, gebruikt ze hout sinds haar verblijf aan het Hoger Instituut voor Schone Kunsten (HISK) in Gent in 2009 en 2010. Eindeloos schuurt ze de houten basis tot de juiste ronding en bolling is bereikt. Daarna brengt zij er nog

heel secuur enkele lagen verf op aan om tot de juiste concentratie te komen.

Te mooi mag het echter niet worden, dan schiet het zijn doel voorbij. “Kijk maar naar die oude portretten, naar bijvoorbeeld het scheve oog in het portret van een jonge vrouw van Petrus Christus, dat dissonant zo heerlijk.” Toeval hielp Otten haar portretreliëfs niet té mooi te maken. “Bij het ontbijt viel een keer een pot Nutella op een van de werken en toen zat er een deuk in. Dat was het begin van iets nieuws. Nu schuur ik bij sommige portretten een deel van de verf weer weg als een soort ontpelling. Daardoor is de gelaagdheid zichtbaar.” Schoonheid en destructie lopen bij Otten naadloos in elkaar over.

KIEUW

Hoewel Otten bijna altijd aan iets klassieks refereert, zet ze dat tegelijkertijd naar haar hand. Want ondanks haar voorkeur voor oude portretkunst is ze geen kunstenaar die alleen maar achterom kijkt. Ze combineert die portretten met dingen die ze in haar dagelijks leven hier en nu tegenkomt en die ze omzet in reliëfs, wandschilderingen, foto's, (uitgeknipte) tekeningen en af en toe een object. “Zo'n portret vraagt altijd om meer. Ik voeg daar associatief van alles aan toe. Zoals bij het portret in *new myth for new family*, daar heb ik twee armpjes met vissen bij de hals geschilderd. Van iemand hoorde ik dat het kuiltje in je hals oorspronkelijk een kieuw is geweest.” De abstracte vormen boven dit portret kun je interpreteren als een soort occulte tekens.

GG FEMMY OTTEN,
new myth for new family,
2011, detail, installatie
RijksakademieOPEN 2011,
olieverf op linnen, 25 x 18 cm

G FEMMY OTTEN,
zonder titel, 2010, aquarel op
papier, 24 x 20 cm

Die vrije manier van vormgeven en associëren biedt Otten de mogelijkheid een heel nieuwe wereld te scheppen. Daarin voelt ze zich verwant met de outsiderkunstenaar Henry Darger en poëtische collega's als Marcel Dzama, Thierry De Cordier en Francis Alÿs. Keer op keer blijkt bij Otten dat het zeer persoonlijke het universele raakt. Dat was ook bij de recente presentatie bij P/////AKT zichtbaar. Daar vulde ze als onderdeel van de tentoonstellingsreeks 'Where time has lost its relevance' haar portretreliëfs aan met regenbogen, tekeningen van paarden, Indiase fallussymbolen, eigen kindertekeningen en landschappen. In die landschappen bevinden zich steevast neerstortende vliegtuigjes. "In het vliegtuig op weg naar een residency in Engeland ruim twee jaar geleden was ik erg ziek. Eenmaal aangekomen bleek er alleen maar landschap om me heen. Dus ben ik dat maar gaan tekenen. Met van die neerstortende vliegtuigjes erin. Bij P/////AKT heb ik enkele van die serie verspreid over de ruimte opgehangen. Uiteindelijk ging het over de jeugd en het verlies daarvan. Iedereen herkent de schoonheid van de jeugd. Als je jong bent, dan ben je je er nog niet van bewust dat de tijd zo snel verglijdt."

DANSVOORSTELLING

Ondanks haar liefde voor de schilderkunst weegt de geschiedenis daarvan Otten zwaar. "Dat kader van het schilderdoek wringt aan alle kanten. Door op de muur te werken weet ik dat te vermijden. Bovendien vind ik het erg prettig dat ik mijn werk overschilder en weg-

haal. Na afloop bestaat het dus alleen in het hoofd van de toeschouwer, net als een dansvoorstelling." Als ze vastloopt, gaat Otten portretten schilderen. Op duimformaat. "Om in de juiste roes te komen, heb ik handenarbeid nodig, er moet een meditatief gevoel ontstaan. Ik heb een ritueel nodig om tot die dingen te komen." Ook in inhoudelijk opzicht zijn rituelen van belang voor Otten. "Tijdens mijn reizen in India en Tibet ontdekte ik dat de mensen daar meer rituelen hebben en meer magisch denken. De kracht van het beeld is daar heel groot. In Tibet stapelen ze stenen en er zijn rotsen met een holte erin: iedereen die daar langskomt, schuurt er met zijn hoofd of knie tegenaan waardoor de ronding uitslijt. Dat zijn dus niet zomaar plaatjes, maar die beelden betekenen echt iets. Daar ben ik ook naar op zoek. Het idee dat de tijd voor iedereen zo hard gaat en dat je dat wilt afwenden."

Na het interview vliegt Otten naar Italië om in Pietrasanta de eerste omzetting van een portret naar een marmeren sculptuur te begeleiden. Dit beeld is een *Monument voor geruimde graven* dat zij in opdracht van SKOR en begraafplaats De Nieuwe Ooster in Amsterdam maakt. Het resultaat zal later dit voorjaar te zien zijn op de expositie 'Afterlife' bij Museum Tot zover.

Meer info:
WWW.FEMMYOTTEN.NL
WWW.RIJKSAKADEMIE.NL
WWW.PAKT.NU
WWW.TOTZOVER.NL

**“HET KADER VAN HET
 SCHILDERDOEK WRINGT
 AAN ALLE KANTEN.”**

FEMMY OTTEN,
 zonder titel, 2012, uit de
 installatie *yellow minutes* in
 P/////AKT, lindehout, olieverf,
 gips, acryl op de muur,
 variabele afmetingen
 (180 x 170 cm)

FEMMY OTTEN,
new myth for new family,
 2011, detail, installatie
 RijksakademieOPEN 2011,
 lindehout, gips en olieverf
 op de muur, variabele
 afmetingen (30 x 38 cm)